1.2.2023

Hallintovaliokunnalle

Hallintovaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä kirkkolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 108/2022 vp)

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle uusi kirkkolaki, joka korvaisi nykyisen vuodelta 1993 olevan kirkkolain. Samalla ehdotetaan säädettäväksi uudet lait evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta, evankelis-luterilaisen kirkon työmarkkinalaitoksesta ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkerahastosta.

Valtiovarainministeriö lausuu esityksestä siltä osin kuin esityksessä ehdotettava sääntely liittyy tiedonhallintaan ja henkilöstöasioihin:

Tiedonhallinta

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettu laki (906/2019), myöhemmin tiedonhallintalaki, tuli voimaan 2020. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon viranomaiset eivät kuulu lain soveltamisalaan. Lain 3 §:n 2 momentin mukaan, tiedonhallinnasta ja tietojärjestelmien käytöstä Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa säädetään kirkkolaissa.

Esityksessä ehdotetaan, että kirkollishallinnossa sovellettaisiin tiedonhallintalain 4 §:n 2 momenttia tiedonhallintayksikön johdon velvollisuuksista sekä 4 luvun säännöksiä, jotka koskevat tietoaineistojen ja tietojärjestelmien tietoturvallisuutta. Samoin jäsentietojärjestelmään kuuluvien tietojen luovuttamiseen teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla sovellettaisiin lain 22—24 §:ää. Tiedonhallintaan sovellettaisiin lain 21 §:ää tietoaineistojen säilytystarpeen määrittämisestä, 25 ja 26 §:ää asioiden rekisteröinnistä asiarekisteriin, 27 §:ää tietoaineistojen hallinnasta palveluja tuotettaessa sekä 28 §:ssä säädettyä velvollisuutta ylläpitää kuvausta viranomaisten hallinnoimista tietovarannoista ja asiarekisteristä. Ehdotuksen mukaan muun muassa tiedonhallintalain 3 luku ja osittain myös 2 luku jäisivät soveltamisalan ulkopuolelle. Soveltamisalan rajaaminen valtiovarainministeriön ohjaustoimivaltaa ja tiedonhallintalautakunnan tehtävää koskien olisi esityksen mukaan tarpeen kirkon perustuslaillisesta autonomisesta asemasta käsin.

Valtiovarainministeriö pitää esitystä tiedonhallintaa koskien tarpeellisena erityisesti siitä syystä, että evankelis-luterilainen kirkko hoitaa eräitä julkisia hallintotehtäviä sekä osallistuu merkittävästi väestötietojärjestelmän sisällön ylläpitoon.

Valtiovarainministeriö on vuonna 2020 antanut lausunnon kirkkohallitukselle kirkkolain tiedonhallintaa koskevista muutosehdotuksista. Lausunnossa esitetyt havainnot on otettu huomioon hallituksen esityksessä. Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota, että lausunnon antamisen jälkeen tiedonhallintalakiin on lailla 710/2021 lisätty 24 a ja 24 b §, joilla on pantu täytäntöön avointa dataa ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttöä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin vaatimukset. Esityksessä ehdotetun perusteella mainittuja tiedonhallintalain säännöksiä ei sovellettaisi kirkon viranomaisiin. Kyseistä soveltamisrajausta ei ole kuitenkaan arvioitu tarkemmin esityksen perusteluissa. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan ehdotetun rajauksen perusteet olisi hyvä arvioida eduskuntakäsittelyn aikana.

Muilta osin valtiovarainministeriöllä ei ole huomauttamista esityksessä ehdotettuun tiedonhallintaa koskevaan sääntelyyn.

Henkilöstöasiat

Esitetty evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain sääntely vastaisi pääpiirteittäin kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain säännöksiä. Esitetyn lain 37 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi viranhaltijan ja työntekijän oikeudesta saada vapaata työstään kunnallisen luottamustoimen hoitamista varten. Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetussa laissa vastaavasta oikeudesta on säädetty 16 a §:ssä. Kyseinen pykälä sisältää oikeuden saada vapaata työstä myös hyvinvointialueen luottamustoimen hoitamista varten.

Esitysluonnoksen lausuntopalautetta koskevassa 6 luvussa viitataan valtiovarainministeriön lausuntoon, joka käsitteli aiempaa kirkkolakiehdotusta (HE 19/2019 vp). Valtiovarainministeriö kiinnitti tuolloin huomiota lausunnossaan siihen, että sekä kunnallisen viranhaltijan ja valtion virkamiehen eroamisikää oli vuonna 2016 nostettu asteittain vastaavasti kuin työeläkelainsäädännössä oli nostettu ikää, johon asti eläke karttuu. Ehdotusta evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain 45 §:ksi on muutettu valtiovarainministeriön lausunnossaan viittaamaan mukaisesti.

Muilta osin valtiovarainministeriöllä ei ole huomautettavaa ehdotetusta laista henkilöstöasioiden osalta.

Sami Aalto, neuvotteleva virkamies (tiedonhallinta)

Miska Lautiainen, hallitusneuvos (henkilöstöasiat)

Marja Liukko, erityisasiantuntija (henkilöstöasiat)